

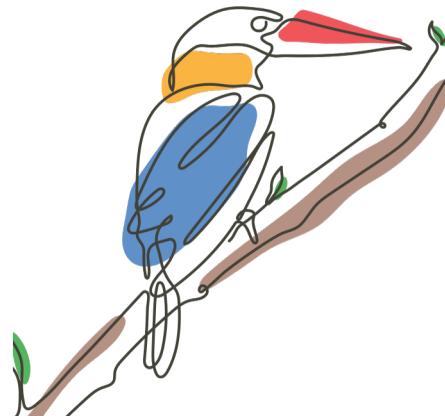
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Konak

POLİTİKA ÖNERİSİ

Afetlere Dayanıklı
Kent Planlamasının
Olmaması

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Yönetici Özeti

8 Nisan 2025 tarihinde gerçekleştirilen Konak Genç İklim Forumu'nda, 18-30 yaş arasındaki genç katılımcıların katkılarıyla 12 farklı konu başlığı ele alınmış ve 'Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması' sorunu, en öncelikli meselelerden biri olarak belirlenmiştir. Bu politika önerisi, İzmir'deki gençlerin vurguladığı soruna dikkat çekmeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır.

Konak ilçesinde afet yönetimi ve hazırlık süreçleri, şehrin büyük risklerle karşı karşıya olduğu göz önüne alındığında son derece kritik bir öneme sahiptir. İzmir, deprem kuşağında yer alan bir şehir olarak, afetlere yönelik hazırlık ve müdahale süreçlerinde karşılaşılan başlıca sorunlar, afet tatbikatlarının yetersizliği, toplanma alanlarının eksikliği ve sanayi ile nüfus yoğunluğunun dengesiz dağılımı vb. faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu sorunlar, afet anında can kayıplarını artırabilir ve müdahale süreçlerini zorlaştırabilir. Özellikle afet tatbikatlarının çoğu düzenli bir şekilde yapılmamaktadır, bu da halkın afet anında paniçe kapılmasına ve doğru müdahale yöntemlerini bilmemesine yol açmaktadır.

Ayrıca, Konak'ta toplanma alanlarının sayısının yetersizliği, özellikle nüfus yoğunluğu yüksek bölgelerde, afet sonrası tahliye ve yardım faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Konak'ta sanayi alanlarının ve konutların iç içe geçmesi, büyük bir risk oluşturmaktadır. Sanayi tesislerindeki tehlikeli maddeler, çevresindeki yoğun nüfusa zarar verebilir. Bunun yanı sıra, afet planlamasında merkezi ve yerel yönetimler arasında koordinasyon eksiklikleri de dikkat çekmektedir. Bu eksiklikler, afet yönetiminde gecikmelere ve kaynak israfına yol açabilmektedir. Afet eğitimlerinin yaygınlaştırılması, halkın afetlere karşı daha hazırlıklı olabilmesi için önemlidir. Bu eğitimler, afet bilincini artırmak ve toplumun psikolojik seviyesini güçlendirmek için sürekli olarak ve doğru bir şekilde yapılmalıdır. Yerel halk, eğitim kurumları ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak afet bilinci oluşturulmalı ve afet sonrası iyileşme süreçleri için gerekli eğitimler verilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Afetlere dayanıklı kentler inşa etmek için yerel yönetim ile merkezi yönetim arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Şehir politikalarının ve afet planlamalarının, bilimsel verilere dayalı ve etkin bir şekilde uygulanması, afet risklerini azaltmada ve halkın güvenliğini sağlamada önemli bir rol oynamaktadır. İzmir'deki gençlerin belirlediği öncelikler dikkate alınarak, afetlere karşı daha dayanıklı bir kent yapısının oluşturulması için gerekli adımlar atılmalıdır. Bu politika metni, yerel yöneticilere afetlere dayanıklı kent planlamasının eksiklikleri üzerine çözüm önerilerinin göz önünde bulundurulmasını ve gençlerle istişare edilerek hayatı geçirilmesini tavsiye etmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Giriş

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından uygulanan Sivil Katılım Projesi kapsamında hibe desteği alan, Konak Belediyesi paydaşlığında Sosyal İklim Derneği yürütücülüğündeki “Youth Act4Climate – İklim İçin Gençlik Hareketi” kapsamında 8 Nisan'da düzenlenen Konak Genç İklim Forumu'na katılan gençler, forum süresince Konak ilçesindeki “Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması” sorununa ilişkin görüş ve çözüm önerilerini paylaşmıştır.

Türkiye, coğrafi konumu (orta enlemde ve Akdeniz Havzasında yer alması) (Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability IPCC) ve topografya özellikleri nedeniyle afet riski yüksek bölgelerden biri olup, özellikle deprem, sel, heyelan ve yangın gibi doğal afet türlerine özellikle iklim krizi temelli afet türlerine sıklıkla maruz kalmaktadır. Bu nedenle afetlere dayanıklı kent planlamalarının yapılması, yalnızca fiziksel altyapının güçlendirilmesi değil; aynı zamanda sosyal kırılganlıkların azaltılması ve afet risk yönetiminin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması açısından kritik öneme sahiptir. Ancak afet risk azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme döngüsünün tüm aşamalarını kapsayan stratejik bir çerçeveyin kent planlama süreçlerine entegre edilmemesi, yaşanan afetlerde can ve mal kayıplarının artmasına neden olmaktadır.

İzmir Planlama Ajansı tarafından hazırlanan “Afete Dirençli İzmir Raporu”na göre, İzmir ili; deprem başta olmak üzere çok boyutlu afet riskleri açısından Türkiye'nin en kırılgan büyükşehirlerinden biridir. Coğrafi yapısı, düzensiz kentleşme, eğimli arazilere yayılan yapılaşmalar ve merkez-çevre arasındaki mekânsal eşitsizlikler, afet risklerini artıran temel faktörler arasında yer almaktadır. Özellikle Konak ilçesi gibi tarihi ve yoğun nüfuslu bölgelerde, yerleşim dokusunun karmaşıklığı ve yapı stoğunun eski olması, riskin boyutunu daha da artırmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Genç katılımcılar afetlere hazırlık süreçlerinin yalnızca planlama düzeyinde kaldığını; uygulama, halkın bilinçlendirme ve yerel kapasite inşası gibi alanlarda ise ciddi eksiklikler olduğunu ifade etmiştir. Forum sırasında yapılan tartışmalarda, kent planlama süreçlerinde afet risklerinin yeterince dikkate alınmadığı, afet yönetimi ve şehircilik uzmanlarının karar süreçlerine sınırlı düzeyde dahil edildiği vurgulamıştır. Özellikle yatırım ve çalışma süreçlerinde, uzun vadeli risk yönetimi yerine kısa vadeli ekonomik çıkarların öncelenmesi, gençler tarafından önemli bir sorun alanı olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca katılımcılar, afet tahliye ve toplanma alanlarının yetersizliğine ve afet sonrası toplanma altyapılarının kent bütününde dağınık olduğuna dikkat çekmiştir. Rögar kapaklarının taşıklara neden olabilecek şekilde altyapı yetersizliği göstermesi, kent içi açıklık alanlarının azlığı ve düzensiz çalışma gibi sorunlar, gençlerin afet anına dair taşıdığı en yüksek düzeydeki kaygılar arasında öne çıkmıştır.

Kaynaklar: 1-İzmir Büyükşehir Belediyesi (2021). Afete Dirençli İzmir Raporu
2-UNDRR (2019). Making Cities Resilient: My City is Getting Ready Campaign
3-Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP), AFAD (2022)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Bu Konu Gençler İçin Neden Önemli?

İzmir gibi aktif fay hatları üzerinde bulunan bir metropolde yaşamak, gençler açısından yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik düzeyde çok boyutlu riskler barındırmaktadır. Genç katılımcılar, Konak Genç İklim Forumu kapsamında yürütülen tartışmalarda, afetlere karşı hazırlıksız bir kentsel yapının, bireysel ve toplumsal güvenlik duygusunu zedelediğini, bu durumun ise gençlerin yaşam kalitesi, psikolojik iyilik hâli ve gelecek perspektifleri üzerinde olumsuz etkiler yarattığını vurgulamıştır.

Afetlere dayanıklı yapı stoğunun yetersizliği, düzensiz kentleşme, plansız yapılışma ve kamuoyunu bilgilendirme eksiklikleri, yalnızca fiziksel yıkıma değil; aynı zamanda gençlerde giderek artan bir gelecek kaygısına neden olmaktadır. "Olası bir afet anında ne yapacağım?" sorusu, gençlerin sadece akademik veya kariyer planlamalarını değil; aynı zamanda sosyal ilişkilerini, aile içi rollerini ve toplumsal aiğiyet duygusunu da olumsuz etkilemektedir. Bu durum, özellikle afet anlarında ve sonrasında yaşanan belirsizliklerin psikolojik yansımalarının, gençler üzerinde derin etkiler yarattığını göstermektedir.

İzmir genelinde yapı stoğunun yaşı ve depreme dayanıksız olduğu bazı bölgelerin hâlâ aktif yerleşim alanı olması, özellikle Konak gibi kentsel yoğunluğun yüksek olduğu ilçelerde ciddi bir risk teşkil etmektedir. Afet toplanma alanlarının yetersizliği, tahliye yollarının belirsizliği ve kriz yönetimi planlarının halka açık biçimde paylaşılmaması gibi yapısal eksiklikler, gençlerin afete hazırlık ve müdahale süreçlerine yönelik güvenini zayıflatmaktadır. Bu da yalnızca bireysel güvenlik algısını değil, aynı zamanda kent yönetimine duyulan kurumsal güveni de olumsuz etkilemektedir.

Gençler için bu konu yalnızca bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda bir adalet meselesidir. Toplumsal olarak kırılgan gruplar arasında yer alan genç nüfus, afetlerden en fazla etkilenen

Kaynaklar: 4-Türkiye Çevre Ajansı (2023). "Türkiye Karbon Ayak İzi Raporu"; WHO, 2022

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Gençler için bu konu yalnızca bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda bir adalet meselesidir. Toplumsal olarak kırılgan gruplar arasında yer alan genç nüfus, afetlerden en fazla etkilenen kesimlerden biri olmasına rağmen, karar alma ve uygulama süreçlerinde yeterince temsil edilmemektedir. Afet öncesinde alınmayan önlemler, yalnızca fiziksel sonuçlar doğurmakla kalmamakta; aynı zamanda sosyal eşitsizlikleri derinleştirmekte ve gençlerin yaşamları üzerinde tıflığı güç travmalar bırakmaktadır.

Bu bağlamda, "Konak Genç İklim Forumu" gençlerin bu konuda yalnızca sorunları tespit eden değil; aynı zamanda çözüm üreten bir paydaş olarak rol üstlenmesini sağlamıştır. Gençler, afetlere duyarlı bir kent planlamasının nasıl gerçekleştirilebileceği konusunda somut öneriler geliştirmiş, bu önerileri aşağıdaki politika başlıklarını altında yapılandırarak kamuoyuna ve yerel yönetim sunmuştur.

Kaynaklar: 5-WHO (2022). Climate Anxiety in Youth Populations
6-AFAD (2021). Afetlere Hazırlık Yılı Raporu
7-İzmir Büyükşehir Belediyesi (2021). Afete Dirençli Izmir Raporu

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

1. Kentsel Ağaçlandırma Stratejilerinin Afet Dirençli Planlamaya Entegre Edilmesi

Konak ilçesinde afet risklerini azaltmak amacıyla, mevcut kentsel planlama süreçlerine ağaçlandırma temelli afet direnci stratejileri entegre edilmelidir. Ağaçlar, sel ve taşın kontrollü, erozyon önleme, hava kalitesinin iyileştirilmesi ve toprak kaymalarının azaltılması gibi çok yönlü işlevleriyle kentte doğal afetlerin etkisini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, sıcak hava dalgaları sırasında kentsel ısı adası etkisini hafifleterek özellikle dezavantajlı bölgelerde halk sağlığını korumaya katkı sağlar. Ağaçlar afet sonrası dönemde ortaya çıkan toz, zararlı partikül ve kirleticilerin filtrelenmesini sağlayarak hava kalitesinin yeniden iyileştirilmesine yardımcı olur. Bu kapsamında eğimli araziler, taşın riski taşıyan alanlar, yol kenarları ve kamuya ait açık alanlarda bölgeye özgü yerel türlerle sistematik ağaçlandırma projeleri geliştirilmelidir. Ayrıca, bu ağaçlandırma çalışmaları yalnızca estetik değil, afet direnci amacıyla tasarlanmalı, mikro iklim düzenleme ve sağlıklı yaşam alanları oluşturma gibi çok yönlü faydalar gözetilmelidir. Bu alanlar aynı zamanda yanım riski düşük, su kaynaklarına yakın ve erişilebilir şekilde belirlenmeli ve kent bütününde yeşil koridorlarla birbirine bağlanmalıdır.⁸

2. Mekânsal Risk Analizlerine Dayalı İmar Planlarının Güncellenmesi

Konak ilçesinde özellikle riskli ve düzensiz yapılaşmanın bulunduğu mahallelerde afet dirençli bir yapılaşma stratejisi oluşturulmalıdır. Bunun için kırılganlık analizleri, jeolojik etütler, su taşın verileri ve heyelan riski vb. parametreler esas alınarak güncel mekânsal analiz çalışmaları yapılmalı, imar planları bu verilerle uyumlu biçimde revize edilmelidir. Çarpık kentleşmenin yoğun olduğu bölgelerde mevcut yapı stoku taramalı, yapıların mühendislik hizmeti alıp olmadığına dair şeffaf veri tabanları oluşturulmalıdır. Riskli bölgelerde yapılışmaya sınırlamalar getirilerek, sosyal eşitsizlikleri gözetin yerinde dönüşüm modelleri geliştirilmeli ve halkın katılımı artırılmalıdır.

Kaynaklar: 8- FAO (2021), "Urban Forests and Climate Resilience"

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

Bu dönüşümler sırasında mülkiyet hakkı, barınma hakkı ve sosyal bütünlük ilkeleri korunmalı; projelerde TOKİ vb. merkezi kurumlarla işbirlikleri, meslek odalarının denetiminde yürütülmelidir. Ayrıca kent planlama süreçlerinde yalnızca yatırım amaçlı aktörlerin değil, kamusal çıkarı önceleyen uzman şehir plancılarının söz sahibi olması sağlanmalıdır. Planlamaya dair alınacak tüm kararların, ilgili meslek odaları, akademisyenler ve yerel halkla şeffaf bir şekilde paylaşılması sağlanmalı ve bu süreçte katılımcılık ilkesi hâkim olmalıdır.⁹

3. Raylı Sistem Ulaşım Altyapısının Afet Planlamasına Dahil Edilmesi

Afet anlarında karayolu ulaşımı çoğu zaman hasar görmekte ve trafik erişimi sektöre uğramaktadır. Bu durum, arama-kurtarma ekiplerinin olay yerine zamanında ulaşmasını ve lojistik desteğin sağlanmasıını zorlaştırmaktadır. Oysa raylı sistem altyapısı, afetlere karşı daha dayanıklı olup hızlı tahliye ve yardım ulaştırma kapasitesine sahiptir. Konak ilçesinde mevcut metro ve tramvay hatları, afet sonrası ulaşım ve tahliye sistemlerine entegre edilmeli; istasyonlarda yönlendirme panoları, acil durum ekipmanları bulunmalı ve eğitimli personel görevlendirme planı olmalıdır.. Ulaşımı ilişkin senaryolarda raylı sistemin sürekliliği, ray deformasyon senaryoları ve istasyonlara yığılma riskleri önceden modellenerek altyapı güçlendirme planlarına dahil edilmelidir. Konak Belediyesi, TCDD ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanlığı ile iş birliği içinde bu senaryoları içeren bir “Ulaşım Risk Master Planı” hazırlamalıdır.¹⁰

4. Kırsal ve Kıyı Alanlara Özgü Afet Riskli İmar Planlarının Oluşturulması

Konak ilçesinin kıyı kesimleri (örneğin Üçkuyular, Göztepe sahil bandı) ve kırsal bağlantı alanlarında (Kadifekale çevresi) sel, taşkın ve erozyon vb. afet riskleri yüksek düzeydedir. Bu bölgelerde afet risk azaltma imar planları, bölgeye özgü jeolojik ve ekolojik kırılganlık analizlerine dayanarak hazırlanmalı, yapılışma

Kaynaklar: 9- İzmir Büyükşehir Belediyesi (2021), Afete Dirençli İzmir Raporu
10-UNDRR (2019), "Transport Infrastructure Resilience in Urban Disaster Planning"

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

sınırları belirlenmeli ve gerekli drenaj, tahliye ve geçici barınma alanları bu planlara entegre edilmelidir. Kırsal alanlardaki tarım topraklarının düzensiz yaplaşmayla kaybedilmesinin önüne geçilmeli, RES-GES projeleri çevresel etki analizleriyle yönlendirilmelidir. Afet riskli kırsal alanlarda yolların genişliği, tahliye güzergâhları ve toplanma alanları eksikliği, afet müdahalesini doğrudan etkilediğinden, planlama süreçleri afet müdahale kapasitesine göre düzenlenmelidir. Kuraklık, erozyon ve yer altı su kayıplarını önleyici, toprak koruma esaslı tarım politikalarıyla entegre edilmelidir. Ayrıca kırsal imar planlarında geçici barınma, gıda güvenliği, altyapı ulaşımı ve afet sonrası sağlık hizmetlerine erişim başlıklarını ayrı başlıklar olarak ele alınmalı; Tarım ve Orman Bakanlığı, AFAD ve Konak Belediyesi iş birliğinde bölgesel afet uyum planları hazırlanmalıdır.¹¹

5. Güncel ve Sayısal Kırılganlık Veritabanı Oluşturulması

Afet planlamalarında temel sorunlardan biri olan veri eksikliği, Konak özelinde sayısal ve dinamik bir kırılganlık haritası oluşturularak giderilmelidir. Mahalle bazlı risk haritaları, yapı güvenliği analizleri, zemin sivilaşma verileri ve sosyal kırılganlık göstergeleri tek bir platformda toplanmalı, periyodik olarak güncellenebilir ve kamuoyuna açık hale getirilmelidir. Bu sistem, yerel yönetimlerin afet stratejilerinde karar destek mekanizması olarak işlev görecektir. Afet riskleriyle ilgili tüm veriler açık erişimli dijital sistemlerde vatandaşın kullanımına sunulmalı; özellikle yapı envanter bilgileri, deprem riski taşıyan alanlar, tahliye rotaları ve toplanma alanları açık ve sade biçimde haritalandırılmalıdır. Tüm bu bilgiler belediye, üniversiteler, ilgili meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının ortak veri havuzunda toplanmalı, bu sistem aynı zamanda ulusal afet bilgi ağına entegre edilerek çok aktörlü yönetişim anlayışı benimsenmelidir.¹²

Kaynaklar: 11-TMMOB Şehir Plançları Odası
(2020), "Kırsal Planlama İlkeleri"
12-AFAD (2023), Türkiye Afet Risk Azaltma
Planı (TARAP)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

6. Sürdürülebilir ve Ekolojik Yapı Tasarımının Teşvik Edilmesi

Konak ilçesinde yeni yapılacak binalarda ve mevcut yapı stoğunun dönüştürülmesinde sürdürülebilir, çevre dostu ve afetlere dayanıklı mimari ilkeler benimsenmelidir. Yeşil çatılar, yağmur suyu toplama sistemleri, güneş enerjisi panelleri, yeşil balkonlar, doğal havalandırma sistemleri ve enerji verimli izolasyon teknikleri yapı ruhsat süreçlerinde teşvik edilmelidir. Kentsel tasarım rehberlerinde bu tür eko-mimari çözümler için teknik standartlar belirlenmeli; belediyeler tarafından düşük faizli kredi, vergi indirimi ve teknik danışmanlık gibi teşvik mekanizmaları devreye alınmalıdır. Özellikle kamu binaları ve sosyal konut projelerinde bu tür uygulamalar örnek teşkil edecek şekilde yaygınlaştırılmalıdır.¹³

7. Geçici Barınma Alanlarının Afet Planlarına Dahil Edilmesi

Konak ilçesinde olası bir afet durumunda hızlıca erişilebilecek geçici barınma alanlarının önceden belirlenmesi, planlanması ve altyapı açısından hazır hâle getirilmesi gereklidir. Bu alanlar, kırılganlık analizleri doğrultusunda açık ve erişilebilir bölgelerde konumlandırılmalı; su, enerji, kanalizasyon ve sağlık hizmetlerine entegre olabilecek biçimde donatılmalıdır. Afet anlarında psikolojik ilk yardım, gıda dağıtıımı, hijyen desteği vb. hizmetlerin sağlanabilmesi için bu alanlara yönelik lojistik planlamalar yapılmalı ve düzenli tatbikatlarla kullanımı halka öğretilmelidir. Ayrıca her mahallenin kendi içindeki sosyal bağlarını koruyarak barınabileceği mikro ölçekli çözümler geliştirilmelidir.¹⁴

Kaynaklar: 13-Türkiye İklim Değişikliği Uyum
Stratijisi ve Eylem Planı (2021-2030)"
14-AFAD (2021), Türkiye İRAP Rehberi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

8. Yangına Dayanıklı Sosyal Piknik Alanlarının Belirlenmesi

İzmir'de sık yaşanan orman yangınları göz önüne alındığında, Konak ilçesi özelinde denetimsiz yeşil alanlarda yapılan piknik vb. faaliyetlerin yanım riskini artırdığı görülmektedir. Bu nedenle, yanım riski düşük alanlarda yerel halkın sosyalleşme ihtiyacını karşılayabilecek donanımlı piknik ve rekreasyon alanları oluşturulmalıdır. Bu alanlarda açık ateş yakma yasağı, yanım söndürme sistemleri, yanına dayanıklı malzeme kullanımı ve düzenli belediye denetimleri zorunlu hale getirilmelidir. Aynı zamanda halkı bilinçlendirme amacıyla bu alanlara yönelik uyarı panoları, broşür dağıtımları ve yaz döneminde sıklaştırılmış kontroller yapılmalıdır.¹⁵

9. Afet Eğitimlerinin Kurumsallaştırılması ve Yaygınlaştırılması

Konak ilçesinde yaşayan yurttaşların afet öncesi, afet anında ve sonrasında nasıl davranışlarına ilişkin bilgi düzeylerini artırmak amacıyla çok paydaşı ve kurumsal eğitim programları hayatı geçirilmelidir. Konak Belediyesi, AFAD, İzmir Valiliği, Milli Eğitim Müdürlüğü ve yerel STK'lar iş birliğinde okullarda, kamu kurumlarında, semt merkezlerinde ve iş yerlerinde "Afet Bilinci Eğitimleri" zorunlu hâle getirilmelidir. Ayrıca, özel olarak engelli bireyler, yaşlılar, çocuklar ve göçmenler için erişilebilir ve sadeleştirilmiş içerikler hazırlanmalıdır. Tatbikatlar, ilk yardım uygulamaları, afet çantası hazırlama atölyeleri, psiko-sosyal destek seminerleri bu sürecin bir parçası olmalı; tüm eğitimler yılda en az bir kere tekrar edilmelidir.¹⁶

Kaynaklar: 15-İzmir Orman Bölge Müdürlüğü (2022),
Yangın Risk Haritası ve Müdahale Raporları
16-UNDRR (2020), "Community Disaster Preparedness Guidelines"

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerilerimiz

10. Afet Planlamasında Verilerin Şeffaf Biçimde Paylaşılması

Konak ilçesinde afet riskiyle ilgili mevcut veriler halkla paylaşılmadığı için toplumsal güven zedelenmektedir. Belediyeler, yapıların deprem dayanıklılığı, zemin sivilaşma raporları, tahliye yolları, riskli alanların haritaları gibi verileri dijital ve erişilebilir platformlar aracılığıyla açık hale getirmelidir. Bu veriler sade, anlaşılır ve farklı dil seçeneklerinde olmalıdır. Yerel yönetimler, mahalle forumları ve dijital toplantılarla bu verileri halka anlatmalı ve katılımcı denetimi mümkün kılmalıdır. Açık veri politikası aynı zamanda kriz anında iş birliğini kolaylaştıracak ve vatandaşların risk algısını artıracaktır.¹⁷

11. Kurumlar Arası ve Yerel-Merkezi Yönetim Koordinasyonunun Güçlendirilmesi

Afetlere dayanıklı kent planlaması için Konak'ta yerel ve merkezi kurumlar arasında etkin ve sürekli bir koordinasyon sağlanmalıdır. İzmir Büyükşehir Belediyesi, Konak Belediyesi, AFAD, ilgili bakanlıklar, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları arasında görev ve yetkileri net tanımlanmış iş birliği protokollerı oluşturulmalı; ortak veri paylaşımı, koordineli planlama ve kriz yönetimi senaryoları geliştirilmelidir. Yerel yönetimlerin sahaya hâkim uygulama gücü ile merkezi yönetimin kaynak ve politika kapasitesini birleştiren bu yapı, mahalle temelli ihtiyaç analizleri ve halkın temsilcilerinin süreçte katılımıyla desteklenerek daha etkili ve uygulanabilir hale getirilmelidir.¹⁸

Kaynaklar: 17-European Commission (2021),
"Open Data and Crisis Management"
18-OECD (2019), "Enhancing Risk
Governance in Urban Resilience"

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Politika Önerisi: Afetlere Dayanıklı Kent Planlamasının Olmaması

Sonuç

Afetlere karşı dayanıklı ve dirençli kentler oluşturmak, yalnızca yapıların teknik dayanıklılığına odaklanan bir yaklaşımı değil; aynı zamanda sosyal adaleti, ekonomik sürdürülebilirliği ve yönetim ilkelerini de gözeten bütüncül bir stratejiyi zorunlu kılmaktadır. Türkiye'de ve İzmir özelinde yaşanan depremler, yangınlar ve sel felaketleri; mevcut kent planlamalarının birçok noktada yetersiz kaldığını ve kapsamlı bir yeniden yapılanmaya ihtiyaç duyulduğunu açık biçimde ortaya koymuştur.

Konak ilçesi özelinde yapılan bu politika önerisi çalışması, yalnızca fiziksel altyapının değil, aynı zamanda afet eğitimi, veri paylaşımı, kurumsal koordinasyon ve halkın katılımı gibi alanların da afetlere hazırlıklı kent modelinin merkezinde yer olması gerektiğini göstermektedir. Kentin kırılganlık düzeyi yalnızca yapıların yaşıyla değil, aynı zamanda mahalle bazlı sosyo-ekonomik farklılıklar, yeşil alanlara erişim eksikliği, halkın bilgi düzeyi ve afet sonrası toparlanma kapasitesiyle belirlenmektedir. Bu nedenle, afet planlamalarının teknik bir dokümandan ibaret kalmaması; yaşamın tüm boyutlarını kapsayan bir yönetim modeline dönüşmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda önerilen politika maddeleri, Konak Belediyesi'nin yetki ve sorumluluk alanında uygulanabilecek stratejilerle birlikte, merkezi idareyle iş birliği içinde yürütülmesi gereken yapısal dönüşümleri de kapsamaktadır. Yerel yönetimlerin bilimsel veriler ışığında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, uzman meslek odaları ve halkla iş birliği içerisinde hareket etmesi, afetlere karşı dirençli bir kent inşa etmenin temel koşuludur. Aynı zamanda yapı denetim sisteminin şeffaflaştırılması, mekânsal analizlerin güncellenmesi, kriz yönetimi kapasitesinin artırılması gibi uygulamalarla, afetlerin yıkıcı etkilerinin önlenmesi ve zararların en aza indirilmesi sağlanabilir.

Toplumun tüm kesimlerinin, özellikle gençlerin bu süreçte katılımı ise yalnızca demokratik bir sorumluluk değil, aynı zamanda bir toplumsal dayanıklılık stratejisidir. Konak ilçesi, afetlere hazırlık konusunda yalnızca riskleri azaltan değil; aynı zamanda birlikte yaşam kültürünü, dayanışmayı ve geleceğe güveni inşa eden bir örnek kent olma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin gerçeğe dönüşmesi için önerilen tüm adımların kararlılıkla, şeffaflıkla ve kapsayıcılıkla uygulanması gerekmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İKLİM İÇİN GENÇLİK HAREKETİ YOUTH ACT4CLIMATE

Bu Politika Önerisi Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle "Sivil Katılım Hibe Programı" kapsamında hazırlanmıştır. Bu metin içeriği yalnızca Sosyal İklim Derneği sorumluluğundadır, UNDP ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

www.youthact4climate.org

